

نمونه ای از روش تحقیق کیفی

چهارمین جلسه درس اخلاق حرفه ای در مدیریت با رویکرد اسلامی - دانشکده مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی (ره) - زمستان ۱۳۹۷

مرور

- کاری که باعث آرامش انسان می شود چه ویژگی هایی دارد؟
- توبه ۹: إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ
- ۱۱ سبأ: أَنْ اَعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إ
- اخلاق حرفه ای چیست؟
- تفاوت اخلاق و فقه و حقوق در چیست؟
- دید توحیدی به اخلاق را با دو دید دیگر مقایسه نمایید.
- نظر هایدگر در مورد استفاده درست از تکنولوژی چیست؟
- عقل تکنه لاجی و آرچه لاجی را چطور درک می کند؟
- رویکرد عقل و جهل نسبت به دنیا چیست؟

یک مطلب جامانده از جلسه پیش

▪ چیزی را که نمی توان اندازه گیری کرد نمی توان مدیریت نمود.

▪ حدیث جنود عقل و جهل یک معیار برای اندازه گیری اخلاقی بودن از دید اسلام است.

▪ اگر حس می کنیم جنود عقل در ما غالب هستند، شکر، خود سازی و دوری از عُجب و خود بزرگ بینی

▪ اگر جس می کنیم جنود جهل حاکم هستند، شناخت خود و سعی در بهبود وضعیت

▪ سنجش مستمر و حرکت مستمر به سوی کمال

زمینه های تحقیقاتی (برگرفته از SID.IR)

- در نشریه خاص: اخلاق در علوم و فناوری و نشریات مدیریت، حاصل جستجوی عبارت «اخلاق کسب و کار»
- تاثیر اخلاق کسب و کار بر مسوولیت اجتماعی بنگاه
- طراحی مدل ارزیابی ملاحظه های اخلاق کسب و کار
- رابطه اخلاق کسب و کار با شهروندی شرکتی: نقش میانجیگر مسوولیت اجتماعی و حکمرانی
- بررسی رابطه اخلاق کسب و کار و مشتری مداری (شرکت کاشی الماس کویر)
- بهره گیری از سیاست های طرف تقاضا در اخلاق کسب و کار
- اخلاق بازرگانی (و کسب و کار) از منظر اقتصاد و اقتصاد اسلامی
- شناسایی انواع ضمانت اجرای اخلاق کسب و کار در بازار (مطالعه سه نسل در بازار بابل)
- بررسی و سنجش رابطه اخلاق کسب و کار و رضایت مشتری
- درآمدی بر اخلاق کسب و کار و تبلیغات در تجارت الکترونیکی از منظر حمایت از حقوق مصرف کنندگان
- بررسی تاثیر اخلاق کسب و کار بر روی توسعه سرمایه فکری (مورد مطالعه: شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران)

تحقیق

❖ فرایند منظم به منظور جستجو و کشف حقیقت

❖ تحقیق فرایندی است برنامه ریزی شده، هوشیارانه، نظام مند (systematic) و قابل اعتماد

برای یافتن حقایق یا فهم عمیق مسایل.

❖ قبل از تحقیق: داشتن سوال و عدم پیش داوری

❖ در حین تحقیق: تبیین و درک

❖ بعد از تحقیق: تجویز و استفاده

یک تعریف دیگر برای تحقیق

- با رویکرد مدیریت دانش
- تحقیق فرآیندی است برای تبدیل دانش ضمنی افراد (مثلا ذینفعان سازمان، ائمه و ...) به دانش صریح

Explicit knowledge:

- Data, information
- Documents
- Records
- Files

5%

Tacit knowledge:

- Experience
- Thinking
- Competence
- Commitment
- Deed

95%

سوالی در مورد سوال!

▪ منابع سوال:

▪ انگیزه های درونی

▪ سوال ذهنی، علاقه، ...

▪ انگیزه های بیرونی

▪ منافع فردی: نمره، مدرک، پول

▪ منافع جمعی: هدایت، شهرت، ...

فرق نظریه و مدل چیست؟

- تحقیق برای نظریه پردازی و تست نظریه است
- تست نظریه نیازمند جمع آوری داده می باشد
 - منابع میدانی
 - منابع کتابخانه ای
- تبیین نیازمند استدلال کمی یا کیفی است
 - مثال استدلال کمی؟
 - مثال استدلال کیفی؟

رسم تحقیقاتی دانشگاه ها

- دانشجوی لیسانس را چه به تحقیق!!!
- دانشجوی ارشد شاید بتواند کار آماری کند
- دانشجوی دکتری می تواند کار کیفی انجام دهد
- خوبی و بدی های این تفکر؟

پژوهش کیفی چیست؟

▪ پژوهشی است که در آن خبری از اندازه گیری نیست.

▪ یافته های آن از صافی فهم و تفسیر پژوهشگر می گذرد.

▪ پارادایم تفسیری در مقابل پارادایم پوزیتیویستی

معرفی یک روش کیفی

- گراند تئوری، تئوری مبتنی بر زمینه، نظریه برخاسته از داده ها، GT
- اولین بار در علم پرستاری استفاده شده و گلیر و اشتراوس آن را ابداع کردند.
- ورودی کیفی (مصاحبه، متون، محتوای چند رسانه ای، مشاهده پاسخ های یک کلاس درسی)
- هدف: مدلسازی ذهنیات منبع مطلب و مدلسازی از اطلاعات و تبیین تئوری
- مثال: فرشتگان کسب و کار چطور تصمیم به سرمایه گذاری می گیرند؟
- مثال اخلاق: یک آگهی بازرگانی تلویزیونی چطور باید باشد؟

ویژگی گراندد تئوری

▪ برای موقعیتی مناسب است که دانش ما در مورد آن محدود است و تئوری قابل اعتنا برای در آن موجود نیست که بتوان بر اساس آن فرضیه ای برای آزمون تدوین کرد.

گراندد تئوری از نگاه پدید آورندگان آن

”... کشف تئوری در پژوهشهای علوم اجتماعی بر اساس گردآوری منظم داده ها... برای رسیدن به مرحله ای از شناخت از موضوع مورد مطالعه که ما را قادر سازد نظریه ای را که بر اساس داده های واقعی ساخته ایم ... با نظریه های موجود مقایسه کنیم.“

(Glazer & Strauss, 1967)

Grounded Theory as a Research Method

- در این روش محقق کلیه فرآیندهای اجتماعی و ساختار آن را از طریق اطلاعات و داده های تجربی و زمینه ای شرح می دهد.

- پدیده های تعاملی یا چند رشته ای یا چند حرفه ای

CHARACTERS' G.T. RESEARCHER

- توانایی برگشت به مرحله قبل
- آنالیز نقادانه موقعیت ها
- علاقه و زندگی کردن با پدیده
- شناسایی و اجتناب از سوءگیری
- توانایی بدست آوردن داده های معتبر
- تفکر کلی و جامع
- توانایی تعامل اجتماعی و حساسیت نظری

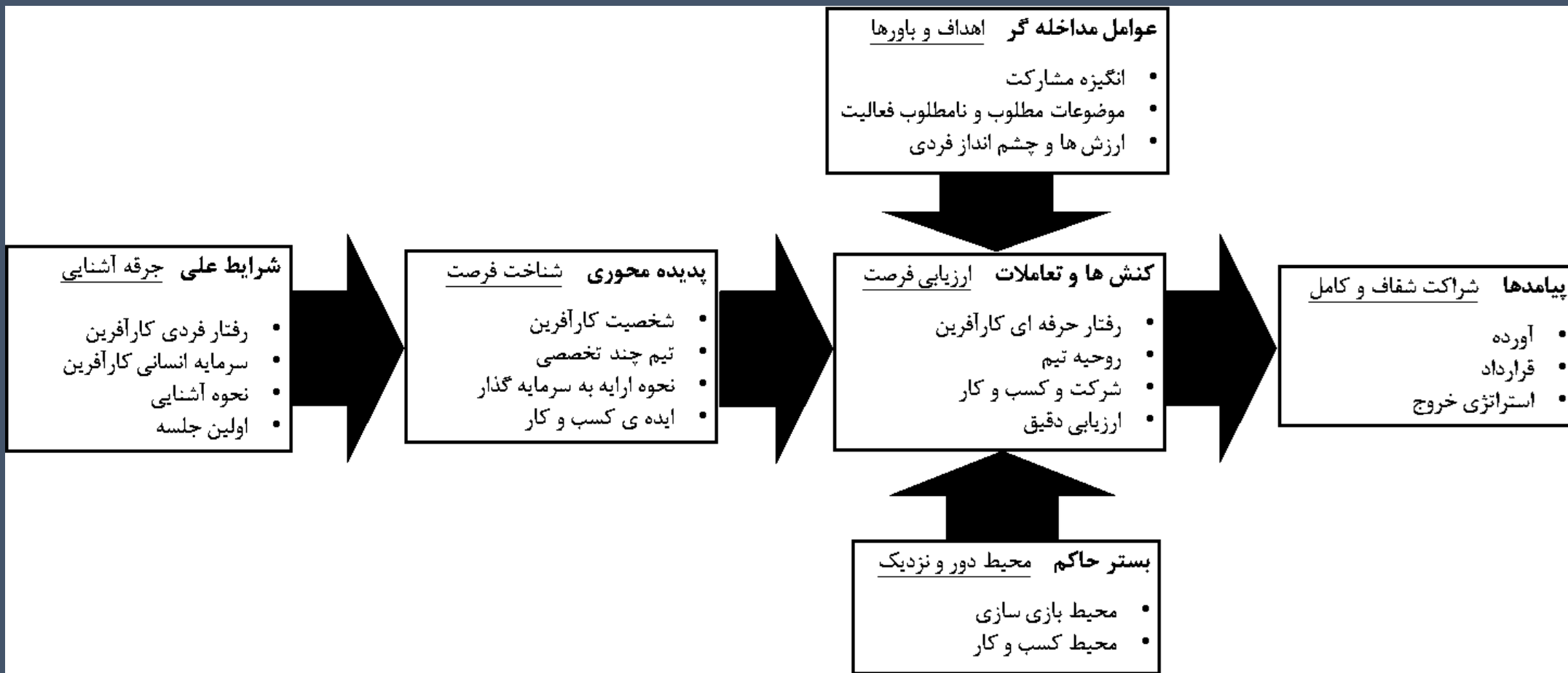
گام های گراندد تئوری

- طرح سوال و پیدا کردن چند کلمه کلیدی به زبان منبع برای جستجو یا مصاحبه
- جستجو در منبع (کتاب، مصاحبه، مقالات، استانداردها، ...) 5w1h
- کدگذاری (مثلا ۲۵۰ عبارت کوچک)
- رسیدن به اشباع تئوریک (وقتی که با مطالعه ی بیشتر، کد جدیدی بدست نمی آید)
- پس از هر مصاحبه (یا مطالعه) باید سنجید که آیا کد جدیدی اضافه شده یا مطالب قبلی تکرار شده اند؟
- حذف کدهای مشابه (مثلا رسیدن به ۱۶۰ کد یکتا)

ادامه GT = GROUNDED THEORY

- طبقه بندی کدها در مفاهیم (۵۰ مفهوم) و مقولات (۲۰ مقوله)
- کنار هم گذاشتن مقولات در نمودار گراندد تئوری و یا نموداری که در ذهن محقق ساخته شده
- بررسی مدل استخراج شده در مقالات قبلی و دانش پیشین محقق
- تدوین مدل، روایت هر بخش و مولفه هایش به صورت متنی

مدل اصلی گراندد تئوری (در قالب یک مثال)

کار تحقیقاتی

- یک سوال داشته باشید، مثل یک فضیلت و زدیلت اخلاقی در کسب و کار.
- هدف آنست که بدانیم در متون دینی (کتاب شرح حدیث جنود عقل و جهل، احادیث و آیات) نسبت به موضوع چه چیزی بیان شده. (مدلسازی)
- هدف دیگر آنست که آنچه هست و آنچه در سازمان ها باید باشد را از منظر مدل مذکور، تبیین کنیم.
- بررسی موارد مذکور در ادبیات علم مدیریت (مقالات داخلی و خارجی) نیز بخشی از تحقیق می باشد.
- در عید و در طول ترم روی تئوری، کار کنید (من هم بعنوان مشاور در کنارتان هستم)
- در جلسات پایانی ۷ دقیقه برای ارایه و ۳ دقیقه برای پاسخگویی به سوالات، وقت دارید

منابعی برای دریافت مقالات

▪ <https://scholar.google.com> (در اینجا به فارسی هم می توانید سرچ کنید)

▪ <http://sid.ir>

▪ کتابخانه دانشگاهتان

▪ سامانه نشریات دانشگاه

▪ مراجع ایندکس کنفرانس های داخلی و خارجی

سوال امتحانی

- در مورد تحقیق خود یک پاراگراف بنویسید.
- گراند تئوری چه گام هایی دارد؟
- سه منبع برای استخراج داده و کدگذاری در گراند تئوری نام برید.